

ජල සම්පාදනය

හොඳ අස්වැන්නකට ජල සම්පාදනය අවශ්‍ය වේ. වියළි කාලගුණයක් පවතින කාල වල අමතර ජලය සම්පාදනය කල යුතුය.

කප්පාදුව හා නඩත්තුව

වියළි කලාපයේ වගාවන් සඳහා සුළං බාධක යෙදීම සිදුකල යුතුය.

කප්පාදු කිරීම මඟින් අනෝදා ශාකය ඉක්මනින් පරිභානියට ලක්වන බැවින් අත්‍යවශ්‍ය සුළු කප්පාදු කිරීම ප්‍රමාණවත් වේ. එහිදී මියගිය හා දිරාගිය අතු රිකිලි ද දියර්කිලි ද ඉවත් කිරීම ප්‍රමාණවත් වේ.

පරාගනය

ඉතා හොඳ අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම සඳහා අනෝදා මල් පරාගනය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි.

අනෝදා මල් කෘතීන් මඟින් ස්වාභාවිකව පරාගනය වන නමුත් කෘතීමව පරාගනය මඟින් ඉහළ ගුණාත්මයකින් යුත් අස්වැන්නක් ලබාගත හැක.

මේ සඳහා පෙ.ව. 6-11 අතර කාලය සුදුසු වන අතර අවශ්‍ය පරාග පෙර දින සවස 3-6 පමණ වන විට විවෘත වූ මල් වලින් ලබාගත යුතුය.

රෝග හා පළිබෝධ

අනෝදා වගාවක වඩාත් දක්නට ලැබෙනුයේ ශාක පසු මැරීමේ රෝගයයි. එමෙන්ම අනෝදා එලවලට ඇත්තැක්කෝස් රෝගය වීශාල බලපෑමක් කරනු ලබයි. මෙම රෝග පාලනය සඳහා වගාව මනාව සෞඛ්‍යාරක්ෂිතව පවත්වාගෙන යාම ඉතා වැදගත් වන නමුත් ඉතා අවදානම් අවස්ථාවලදී සුදුසු දිලීර නාශකයක් භාවිතා කල යුතුය.

කෘමි හානි

වඩාත් හානිදායක වන්නේ ශාක කඳට හානි කරන කොරපොතු කෘමීන්ය. මොවුන් මර්ධනය සඳහා කෙණ්ත්‍ර සනීපාරක්ෂාව ඇති කිරීම, කෘමි හානිය ඇති වූ මුල් අවස්ථාවේම සුරා ඉවත්කිරීම කල හැකි අතර පාලනයට අපහසු අවස්ථාවලදී නිර්දේශිත කෘමිනාශකයක් භාවිතා කල හැකිය.

විශේෂයෙන්ම නැවුම් පළතුරක් ලෙස ආහාරයට ගන්නා බැවින් කටු අනෝදා එල හටගත් පසු කෘමි රසායන භාවිතය අවම කිරීම සඳහා කෙණ්ත්‍ර සනීපාරක්ෂාව සහ වගාව මනාව නඩත්තු කිරීම වැදගත්වේ.

අස්වැන්න නෙලීම

නිවැරදි පරිණත අවධියේදී එල නෙලා ගත යුතුය. මෙහිදී එලාවරණය තද කොළ පැහැයේ සිට ලා කහ කොළ පැහැයට වෙනස්වීමත් තෙරම් තත්වය අඩුවීමත් සිදුවේ.

හොඳින් පැසුණු අනෝදා එල මෘදු ස්වභාවයට පත්වීමට පෙර දැඩි අවස්ථාවේදීම නෙලාගත යුතුය. මෙය කල්තබාගැනීමට ද ප්‍රවාහනයේදී හානි නොවීමට ද ඉතා වැදගත් වේ.

විමෙන්ම අස්වනු නෙලා ගැනීමේදී උදෑසනින්ම හෝ සවස් කාලයේදී නෙලා ගැනීම වැදගත්ය. කිසිවිටකත් අනෝදා එල බීම වැටෙන සේ නොකැඩිය යුතුය.

අස්වනු නෙලීමෙන් පසු හානි වූ හා නොමේරූ එල හොඳින් පැසුණු අනෝදාවලින් වෙන් කිරීමෙන් අනෝදා එල ඉදිම ප්‍රමාද කර ගත හැකිය. අනෝදා ඇසිරීමේදී එල වෙත වෙනම ඇසිරීමත් ඒවා එකිනෙක ගැටී හානි වීම වැලැක්වීම සඳහා මෘදු ද්‍රව්‍යයකින් ආවරණය කිරීමත් වැදගත් වේ. මෙහිදී වියළි පිදුරු, තණකොළ හා කෙසෙල් පරඬුල් ආදිය නුසුදුසුය. ඒවායින් අනෝදා එල වලට හානි සිදුවිය හැකිය.

නිසි අවස්ථාවේදී නෙලූ අනෝදා සුදුසු සිසිල් තත්ව යටතේ ගබඩා කිරීමෙන් සති 1-2 ක් පමණ ගබඩා කර තබාගත හැකිය. මෙහිදී 12°C ට වඩා උෂ්ණත්වය අඩුවීම නුසුදුසුය.

ඉදුණු විට ඉතා මෘදු පළතුරක් වන බැවින් නිසි අවස්ථාවේදී එල නෙලා ගැනීමත් හානි නොවන පරිදි ආරක්ෂිතව වෙළඳපොලට ඉදිරිපත් කිරීමත් මඟින් කටු අනෝදාවල පසු අස්වනු හානිය අවම කරගත හැකිවනු ඇත.

විෂය දායකත්වය:
 ආචාර්ය කලනාඞී කැට්පේආරච්චි (ස්ථානගාර පර්යේෂණ නිලධාරී)
 ජේ.ජී.කේ.චිල් ගම්ලත්(වැඩසටහන් සහකාර)
 කේ.පී.එන්.ඒ.බී විජේතුංග(පර්යේෂණ සහකාර)

තාක්ෂණික සහය: ආර්.පී.එස්.ඩී පළිගව්ධන(සංවර්ධන නිලධාරී)
පලතුරු බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ස්ථානය, ගත්තෝරුව
දු.ක. හා ෆැක්ස් 0812-388387
ඊමේල්: fruitresearchdoa16@gmail.com

සැකසුම්
 ඉවන් දාස මධ්‍යස්ථානය, ගත්තෝරුව, පේරාදෙණිය
 මුද්‍රණය
 කෘමිකර්ම ප්‍රකාශන ඒකකය, ගත්තෝරුව, පේරාදෙණිය.

කටු අනෝදා
 (Soursop)
Anona muricata

Anona muricata යන උද්භිද විද්‍යාත්මක නාමයෙන් හදුන්වනු ලබන කටු අනෝදා *Annonaceae* කුලයට අයත්ය. කටු ආනා ලෙසද හදුන්වනු ලබන කටු අනෝදා ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවතු ආශ්‍රිතව ව්‍යාප්ත වී ඇති ඉතා රසවත් හා ගුණවත් පලතුරකි. බොහෝ විට ඕවලාකාර හෝ හෘදාකාර හැඩැති පිට පොත්ත කොළ පැහැ පලතුරක් වන මෙහි අභ්‍යන්තර පල්පය සුදු පැහැති හා ඇඹුල් මිශ්‍ර පැණි රසැතිය. එලයේ මතුපිට ඇති කටු වැනි තෙරම් කටු අනෝදා හදුනා ගැනීමට වැදගත් වේ. අනෝදා කුලයේ විශාලම එල හටගන්නා ශාකය කටු අනෝදාය. කටු අනෝදා ගෙඩියක සාමාන්‍ය බර 450-1500g පමණ වේ. සමහර අවස්ථාවලදී 2-3kg පමණ වන එලද දැක්කට ලැබේ.

කටු අනෝදාවල ගුණාංග

කටු අනෝදා කාබෝහයිඩ්‍රේට්, ප්‍රෝටීන, මේද, ඛනිජ හා විටමින් ද තන්තු ද සහිත පෝෂණීය රසවත් පලතුරකි. කටු අනෝදා අක්මාවට ඉතා හිතකර පළතුරකි. එමනිසා සංගමාල රෝගීන්ට නිර්දේශ කළ හැකි වටිනා ඖෂධයක් බවත්, කිරි දෙන මවුචරුන්ගේ කිරි වර්ධනයට අනෝදා ආහාරයට ගැනීම ඉතා සුදුසු බවත් ආයුර්වේද පර්යේෂණ මගින් තහවුරු වී ඇත.

අනෝදාවල පිළිකා නාශක ගුණය ආයුර්වේද වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර තුලින් ද තහවුරු වී ඇත. මේ අනුව අන්තඃශය හා පුරස්ථී ග්‍රන්ථිය ආශ්‍රිත පිළිකා රෝගීන් රැසක් කටු අනෝදා ඖෂධයක් හා පලතුරක් ලෙස භාවිතයෙන් සම්පූර්ණ සුවය ලබා ඇති බවට වාර්තා වී ඇත.

අනෝදා පත්‍ර රුධිර පීඩනය අඩු කිරීමටත්, රුධිරයේ සීනි පාලනයටත්, විෂාදය වැනි මානසික රෝග තත්ත්වයන් සමනය කිරීමටත් යොදා ගත හැකි බව ආයුර්වේද පත පොතෙහි සඳහන් වේ.

ඔර් අභ්‍යන්තරයේ මෙන්ම බාහිරව හටගත් දළ, කුෂ්ඨ, තුවාලවලට වේදනා නාශක ගුණයෙන් ද යුතු ඖෂධයකි. එමෙන්ම පැසවන ලද තුවාල හා ගෙඩිවල සැරව ඉවත් කිරීම සඳහා ද අනෝදා කොළ එක්කොට ඉතා හොඳ ඖෂධය මිශ්‍රණයක් සකස් කර ගත හැකිය. හන්දි වේදනා, හන්දිපත් ඉදිමුම් සඳහා ද පැසුණු අනෝදා ගෙඩිවලින් ප්‍රතිඵලදායක ඖෂධ සකස් කර ගත හැකි ය.

දේශගුණික අවශ්‍යතා

නිවර්තන හා උප නිවර්තන දේශගුණික පරිසර වල හොඳින් වැවෙන කටු අනෝදා සඳහා උෂ්ණත්වය 18°C ට වඩා වැඩි විය යුතු අතර, වසර පුරා පැතිරුණු 1500mm ට වඩා වැඩි වර්ෂාපතනයක් ඇති, මුහුදු මට්ටමේ සිට 1500m ක් දක්වා වැඩි ප්‍රදේශ වඩා සුදුසුය.

ලංකාවේ තෙත් සහ අතරමැදි කලාපවල විශේෂයෙන් ව්‍යාප්තව ඇත. වියළි කලාපීය ප්‍රදේශවල ද මනා පාලන තත්ත්ව යටතේ වගා කල හැකිය.

පස

හොඳින් ජලය බැස යන ගැඹුරු කාබනික ද්‍රව්‍ය බහුල pH අගය 6.0-7.5 අතර වන පසක් වඩා සුදුසු වේ.

කෙසේ වුවද විවිධ පාංශු තත්ත්ව යටතේ වගා කිරීමට හැකියාවක් ඇත.

ප්‍රභේද

වඩා සුදුසු ගුණාංග සහිත දේශීය වර්ණයන් වගාව සඳහා යොදාගත හැකිය.

ප්‍රචාරණය

කටු අනෝදා පරපරාගනය වන ශාකයක් බැවින් බීජ මගින් පැළ ලබා ගැනීමේදී එකිනෙකට වෙනස් ගති ලක්ෂණ සහිත පැළ හට ගත හැකිය. මෙහිදී උසස් ගුණාංග සහිත ඒකාකාරී එලදාවක් බලාපොරොත්තු විය නොහැකිය. එම නිසා වඩාත් සුදුසු වන්නේ සුදුසු මව් ශාකයකින් ලබාගත් අංකුර මගින් නිෂ්පාදනය කල බද්ධ පැළ මගින් ප්‍රචාරණය කිරීමය.

a) බීජ පැළ නිෂ්පාදනය

- හොඳ ගුණාත්මයක් සහිත මව් ශාකයකින් ලබාගත් හොඳින් පැසුණු පිරුණු බීජ මගින් බීජ පැළ නිෂ්පාදනය කල යුතුය. ඒ සඳහා වැඩි අස්වැන්නක් සහිත රෝග හා පලිබෝධ සඳහා හොඳින් ඔරොත්තු දෙන මව් ශාක තෝරාගත යුතුය.
- කටු අනෝදා බීජ පුරෝහනය ඒකාකාරී නොවේ. බීජ පැලවීම ආරම්භය සඳහා දින 30-40 පමණ කාලයක් ගනු ලබන බැවින් බීජ සිටුවීමට පෙර ඒ සඳහා පූර්ව ප්‍රතිකාර කිරීම මගින් ඉක්මන් හා නිරෝගී බීජ පැළ ලබාගත හැකිය.
- බීජ ප්‍රතිකාර සඳහා හිබරලින් අම්ල ප්‍රතිකාරය, බීජාවරණය පළුදු කිරීම හා බීජ පෙහවීම ආදී ක්‍රම භාවිතා කල හැක. එමගින් දින 20-25 ඇතුලත පැලවීම ආරම්භ වන අතර පැලවී සති 3කින් පමණ පැළ බදුන්ගත කල හැකිය. බීජ පැළ සිටුවන්නේ නම් මාස 2-3 වයසැති බීජ පැළයක් කේන්ද්‍රයේ සිටුවිය හැකිය.

b) බද්ධ පැළ නිෂ්පාදනය

මාස 6-7 පමණ වයසැති හොඳින් වැඩුණු නිරෝගී බීජ පැළ බද්ධ කිරීම සඳහා සුදුසුය.

ඒ සඳහා කුඤ්ඤ බද්ධය වඩා සුදුසු වේ. බද්ධ කල පැළ මාස 2-3 කදී කේන්ද්‍ර සංස්ථාපනයට සුදුසු තත්ත්වයට පත්වේ.

කේන්ද්‍ර ස්ථාපනය

මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ශාකයක් වන කටු අනෝදා සඳහා පැළ අතර හා ජේලි අතර මීටර් 5 ක පමණ පරතරයක් තැබිය යුතුය. ඒ අනුව අඩි 2x2x2 ගැඹුරැති වලවල් සකසා ඒවා මතුපිට පස්, වියළි ගොම හෝ කොම්පෝස්ට් 1:1 අනුපාතයට මිශ්‍රකර පලතුරු සඳහා නිර්දේශිත මූලික රසායනික පොහොර ද එක්කර එම මිශ්‍රණයෙන් පුරවාගන්න. වර්ෂා කාලය සමඟ පැළ සිටුවීම ආරම්භ කිරීම වඩා සුදුසුය. කෙසේ වුව ද කේන්ද්‍ර තත්ත්ව අනුව (උදා: බැවුම්, ගල් සහිත බව, පස් ස්වභාවය ආදී) පරතරය වෙනස් කර ගත හැකිය.

පොහොර යෙදීම

සිටුවන අවස්ථාවට අමතර වසරකට වියලි ගොම හෝ කොම්පෝස්ට් 10-15kg පමණ ගසකට යොදන්න. හොඳ අස්-වැන්නක් ලබා ගැනීම සඳහා රසායනික පොහොර යෙදීමද අවශ්‍ය වේ.

යෙදිය යුතු අවස්ථාව	ගසකට යෙදිය යුතු ප්‍රමාණය ග්රැම්		
	සුරතා	ග්‍රීන්ව සුපර් පොස්පේට්	මියුරයේට් ඔෆ් පොටෑෂ්
සිටුවීමට දින 2-3 කට පෙර මූලික පොහොර	145	175	130
පළමු වසර සඳහා මාස 04කට වරක්	45	60	40
දෙවන වසර සඳහා මාස 04කට වරක්	55	75	60
තෙවන වසර සඳහා මාස 04කට වරක්	90	110	75